

บทคัดย่อ

การศึกษาเรื่อง การประเมินผลระบบการควบคุมภายในของสำนักงานปลัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ประจำปีงบประมาณ 2555 โดยการจัดทำกระดาษทำการ เพื่อรองรับการตรวจประเมินการควบคุมภายในส่วนงานย่อยจากหน่วยตรวจสอบภายในสำนักงานปลัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ในการประเมินหน่วยรับตรวจจำนวน 12 หน่วย ในสังกัดสำนักงานปลัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ซึ่งผลการศึกษสามารถสรุปผลได้ดังนี้

ผลการสอบทานผลการดำเนินงานตามระบบการควบคุมภายในโดยรวม พบว่า หน่วยงานย่อยของสำนักงานปลัดกระทรวงฯ จัดทำแผนการปรับปรุงระบบการควบคุมภายในได้ดีกว่าปีงบประมาณที่ผ่านมา แต่ระบบการติดตามประเมินผลการดำเนินงานตามแผนการปรับปรุงการควบคุมภายในยังไม่เพียงพอ เนื่องจากหน่วยงานย่อยบางหน่วยยังไม่มีความรู้ความเข้าใจในระบบการควบคุมภายในที่เพียงพอ

หน่วยงานย่อยที่มีผลการประเมินอยู่ในระดับดีมาก ได้แก่ กองนิติการ กลุ่มพัฒนาระบบบริหาร สำนักงานคณะกรรมการการส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคมแห่งชาติ และสำนักตรวจและประเมินผล

หน่วยงานย่อยที่มีผลการประเมินอยู่ในระดับดี ได้แก่ สำนักบริหารงานกลาง สำนักมาตรฐานการพัฒนาศักยภาพและความมั่นคงของมนุษย์ ศูนย์เฝ้าระวังและเตือนภัยทางสังคม สำนักงานเลขาธิการคณะกรรมการคุ้มครองเด็กแห่งชาติ และกองบริหารกองทุน

หน่วยงานย่อยที่มีผลการประเมินอยู่ในระดับพอใช้ ได้แก่ กองเผยแพร่และประชาสัมพันธ์ ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร และสำนักนโยบายและยุทธศาสตร์

หน่วยงานย่อยที่มีการควบคุมทรัพย์สินที่ดี ได้แก่ กองนิติการ ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร สำนักมาตรฐานการพัฒนาศักยภาพและความมั่นคงของมนุษย์ กลุ่มพัฒนาระบบบริหาร สำนักงานคณะกรรมการการส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคมแห่งชาติ ศูนย์เฝ้าระวังและเตือนภัยทางสังคม สำนักตรวจและประเมินผล

หน่วยงานย่อยที่มีการควบคุมทรัพย์สินเพียงพอ ได้แก่ สำนักบริหารงานกลาง

หน่วยงานย่อยที่ควรปรับปรุงการควบคุมทรัพย์สิน ได้แก่ กองเผยแพร่และประชาสัมพันธ์ สำนักนโยบายและยุทธศาสตร์ สำนักงานเลขาธิการคณะกรรมการคุ้มครองเด็กแห่งชาติ และกองบริหารกองทุน

ผลการประเมินองค์ประกอบของการควบคุมภายในโดยรวม พบว่า สำนักงานปลัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ มีโครงสร้างการควบคุมภายในครบ 5 องค์ประกอบ ที่มีประสิทธิผลและเพียงพอที่จะทำให้การปฏิบัติงานประสบผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์

หน่วยงานย่อยที่มีผลการประเมินอยู่ในระดับดีมาก ได้แก่ กองนิติการ สำนักงานคณะกรรมการการส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคมแห่งชาติ สำนักงานเลขาธิการคณะกรรมการคุ้มครองเด็กแห่งชาติ สำนักตรวจและประเมินผล และกองบริหารกองทุน

หน่วยงานย่อยที่มีผลการประเมินอยู่ในระดับดี ได้แก่ สำนักบริหารงานกลาง สำนักมาตรฐานการพัฒนาศักยภาพและความมั่นคงของมนุษย์ กลุ่มพัฒนาระบบบริหาร และศูนย์เฝ้าระวังและเตือนภัยทางสังคม

หน่วยงานย่อยที่มีผลการประเมินอยู่ในระดับพอใช้ ได้แก่ กองเผยแพร่และประชาสัมพันธ์ ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร และสำนักนโยบายและยุทธศาสตร์

หน่วยงานย่อยที่มีสภาพแวดล้อมของการควบคุมเพียงพอ ได้แก่ สำนักบริหารงานกลาง กองนิติการ กลุ่มพัฒนาระบบบริหาร สำนักงานคณะกรรมการการส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคมแห่งชาติ ศูนย์เฝ้าระวังและเตือนภัยทางสังคม สำนักงานเลขาธิการคณะกรรมการคุ้มครองเด็กแห่งชาติ สำนักตรวจและประเมินผล และกองบริหารกองทุน

หน่วยงานย่อยที่ควรปรับปรุงสภาพแวดล้อมของการควบคุม ได้แก่ กองเผยแพร่และประชาสัมพันธ์ ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร สำนักนโยบายและยุทธศาสตร์ สำนักมาตรฐานการพัฒนาศักยภาพและความมั่นคงของมนุษย์

หน่วยงานย่อยที่มีการปฏิบัติตามกฎหมาย ระเบียบข้อบังคับ ได้แก่ สำนักบริหารงานกลาง กองนิติการ กองเผยแพร่และประชาสัมพันธ์ ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร สำนักนโยบายและยุทธศาสตร์ สำนักมาตรฐานการพัฒนาศักยภาพและความมั่นคงของมนุษย์ กลุ่มพัฒนาระบบบริหาร สำนักงานคณะกรรมการการส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคมแห่งชาติ ศูนย์เฝ้าระวังและเตือนภัยทางสังคม สำนักงานเลขาธิการคณะกรรมการคุ้มครองเด็กแห่งชาติ สำนักตรวจและประเมินผล และกองบริหารกองทุน

จากผลการศึกษาดังกล่าวข้างต้นผู้ศึกษามีข้อเสนอแนะ ดังนี้

ระดับนโยบาย

1. ผู้บริหารกระทรวงควรมีนโยบายให้ความสำคัญต่อระบบการควบคุมภายใน เพื่อช่วยให้การควบคุมภายในมีประสิทธิภาพอย่างต่อเนื่อง
2. ผู้บริหารกระทรวงไม่ควรมีการโยกย้ายผู้บริหารของหน่วยงานย่อยบ่อยๆ ครั้ง เพราะจะส่งผลกระทบต่อระบบการควบคุมภายในไม่ได้รับความสนใจจากผู้บริหารหน่วยงานย่อยนั้น
3. ผู้บริหารกระทรวงควรให้ความสำคัญกับการดำเนินงานควบคุมภายในของหน่วยงานย่อยที่มีระบบการควบคุมภายในที่พอใช้หรือต้องปรับปรุง เพื่อให้การดำเนินงานมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลเป็นไปตามระเบียบข้อบังคับ
4. ผู้บริหารควรมีนโยบายให้มีการจัดการความรู้ ให้กับหน่วยงานย่อยเพื่อให้ได้รับความรู้ความเข้าใจ ในระบบควบคุมภายในอย่างต่อเนื่องเพื่อการมีส่วนร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมควบคุม ให้ระบบควบคุมภายในบรรลุเป้าหมายที่วางไว้

ระดับปฏิบัติ

หน่วยงานย่อยที่ไม่ได้มีการปฏิบัติตามระบบควบคุมภายในตามองค์ประกอบทั้ง 5 ควรดำเนินการแก้ไขปรับปรุงในกระบวนการหรือขั้นตอนที่ยังไม่มีหรือไม่ได้ปฏิบัติ เพื่อให้หน่วยงานมีการปฏิบัติงานที่

มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลและเพียงพอที่จะทำให้การปฏิบัติงานประสบผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์ของการควบคุมภายใน ควรปฏิบัติ ดังนี้

1. หน่วยงานย่อยควรสนับสนุนให้ผู้ปฏิบัติงานทุกคนมีส่วนร่วมในการประเมินความเสี่ยงในกระบวนการจัดทำแผนการปรับปรุงการควบคุมภายใน
2. ผู้บริหารหน่วยงานย่อยควรมีส่วนร่วมในการปฏิบัติตามระบบการควบคุมเพื่อเป็นตัวอย่างให้ผู้ปฏิบัติเห็นความสำคัญของระบบการควบคุมภายใน
3. ผู้ปฏิบัติทุกคนควรมีส่วนร่วมในการควบคุม ติดตาม ประเมินผล ตามระบบการควบคุมภายในที่วางไว้ เพื่อจะได้ทราบว่าปัญหาและความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นได้ถูกลดระดับความเสี่ยงให้อยู่ในระดับที่ยอมรับได้หากเกิดผลกระทบขึ้น
4. ระบบการควบคุมทรัพย์สินที่มีระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการพัสดุ พ.ศ. 2535 และที่แก้ไขเพิ่มเติมฯ กำหนดไว้ หน่วยงานย่อยควรปฏิบัติให้ครบถ้วนและถูกต้อง และหากพบว่ามีความเสี่ยงที่ยังเหลืออยู่อาจกำหนดข้อควบคุมเพิ่มเติมเพื่อให้การควบคุมทรัพย์สินมีประสิทธิภาพเพิ่มมากขึ้น
5. การวิเคราะห์ความเสี่ยงของกระบวนการหลักของหน่วยงาน หากมีความสัมพันธ์หรือเป็นผลเกี่ยวเนื่องมาจากหน่วยงานย่อยอื่นควรมีการปรึกษา หาข้อตกลง โดยจัดทำแผนภูมิการทำงานที่ครบทั้งกระบวนการ เพื่อหาสาเหตุ/ปัจจัยเสี่ยงที่แท้จริง